

2. Kvalita lidských zdrojů

2.1 Struktura obyvatel

Sídelní struktura

Zlínský kraj byl ustanoven k 1. 1. 2000 jako jeden ze 14 krajů na území České republiky. Je členěn do čtyř okresů – Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín a Zlín. Zlínský kraj svou rozlohou 3 963 km² zaujímá jen 5 % rozlohy republiky a je jedenáctým krajem z hlediska své velikosti.

Tab. 2.1.1 Základní ukazatele sídelní struktury k 31. 12. 2005

	Průměrný počet obyvatel		Průměrná výměra (km ²)		Hustota obyvatel na 1 km ²	Podíl osob žijících v	
	obce	části obce	obce	části obce		obcích do 200 obyvatel (%)	městech s 20 000 a více obyvateli (%)
Česká republika	1 641	680	12,6	5,2	130,0	1,9	44,2
Zlínský kraj	1 941	1 347	13,0	9,0	148,9	0,4	32,0

Hustotou obyvatel (148,9 obyvatel na km²) je nad úroveň České republiky a je šestým nejhustěji osídleným krajem. Třiceti obcím Zlínského kraje byl přiznán statut města, v roce 2005 byl podíl městského obyvatelstva na obyvatelstvu kraje celkem 61,1 % (od roku 2002 se každoročně snižuje), což je šestý nejnižší v České republice. K 31. 12. 2005 ve městech nad 20 000 obyvatel žilo 32,0 % populace kraje, což bylo pod republikovým průměrem (44,2 %).

Průměrná rozloha obce Zlínského kraje 13,0 km² byla větší než průměrná rozloha obce v České republice, nad republikovým průměrem byla i průměrná rozloha části obce. Rovněž průměrný počet obyvatel v obci Zlínského kraje je větší než v České republice.

Ve **velikostní skupině** do 999 obyvatel se nacházelo 67,1 % všech obcí Zlínského kraje, ve kterých k 31. 12. 2005 žilo 17,7 % obyvatelstva kraje. Pouhé 3 % obcí mělo více než 9 999 obyvatel, ale byla v nich soustředěna téměř polovina obyvatel (43,1 %) Zlínského kraje.

Věková struktura

Tab. 2.1.2 Obyvatelstvo podle věkových skupin

	Celkem			Muži			Ženy		
	2000 ¹⁾	2005	rozdíl 2005 - 2000 v bodech	2000 ¹⁾	2005	rozdíl 2005 - 2000 v bodech	2000 ¹⁾	2005	rozdíl 2005 - 2000 v bodech
Počet obyvatel	594 060	590 142	²⁾ -0,7	289 332	287 433	²⁾ -0,7	304 728	302 709	²⁾ -0,7
v tom ve věku (%):									
0 - 5 let	5,2	5,4	0,1	5,5	5,7	0,2	5,0	5,1	0,1
6 - 14 let	10,9	9,3	-1,6	11,5	9,8	-1,7	10,4	8,9	-1,6
15 - 18 let	5,5	5,3	-0,2	5,8	5,5	-0,3	5,2	5,0	-0,2
19 - 24 let	9,5	8,4	-1,1	9,9	8,9	-1,1	9,1	8,0	-1,1
25 - 34 let	15,4	16,5	1,1	16,3	17,4	1,2	14,6	15,7	1,1
35 - 44 let	13,6	13,6	-0,0	14,3	14,2	-0,1	13,0	13,0	0,0
45 - 54 let	14,8	14,2	-0,6	15,2	14,6	-0,6	14,5	13,8	-0,7
55 - 64 let	11,1	12,7	1,6	10,7	12,4	1,7	11,5	13,0	1,5
65 a více let	13,8	14,6	0,8	10,8	11,5	0,7	16,7	17,5	0,9

¹⁾ rok 2000 bez zpětného promítnutí výsledků SLDB 2001

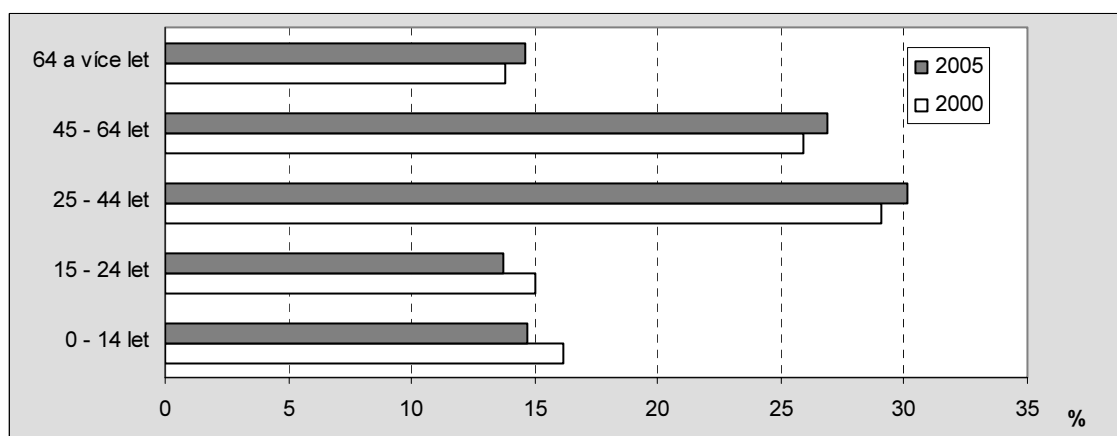
²⁾ změna v %

Ve **věkovém složení** obyvatelstva Zlínského kraje se stejně jako v celé České republice projevují negativní tendence stárnutí populace, v důsledku prodloužení střední délky života. Od roku 2000 do roku 2005 se snížil podíl nejmladší věkové skupiny 0 – 14 let vlivem klesající míry porodnosti z 16,2 % na 14,7 %. Největší pokles byl ve věkové kategorii 6 – 14 let v důsledku výrazného poklesu porodnosti v devadesátých letech.

Podíl osob v produktivním věku (15 – 64 let) se v rozmezí let 2000 až 2005 zvýšil o 0,7 procentního bodu. Z ekonomického hlediska jde pravděpodobně o nejpříznivější strukturu obyvatel, protože se v produktivním věku nacházejí silné demografické ročníky dvou populačních vln (50. a 70. léta).

Nejvyšší nárůst obyvatel byl ve věkové skupině 25 – 34 let (1,1 procentního bodu) a 55 – 64 let (1,6 procentního bodu). Nárůst podílu osob v předdůchodovém věku vyvolává potřebu rozvoje celoživotního vzdělávání starší generace, aby byl udržen její pracovní potenciál.

Graf 2 Věková struktura obyvatel Zlínského kraje v letech 2000 až 2005

O něco příznivější než celostátní průměr je podíl osob v poproduktivním věku (nad 65 let) ve Zlínském kraji. V rozmezí let 2000 až 2005 se zvýšil z 13,8 % na 14,6 % tj. o 0,8 procentního bodu.

Index stáří (počet osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0 – 14 let) měl především v důsledku úbytku dětí do 15 let rostoucí trend a od roku 2003 je nad celorepublikovým průměrem. V roce 2005 byl ve Zlínském kraji pátý nejvyšší v rámci republiky.

Vzdělanostní struktura

Jedním ze zdrojů informací o dosaženém stupni **vzdělání obyvatelstva** jsou údaje získávané z pravidelných desetiletých cyklů sčítání lidí, domů a bytů.

Oproti roku 1991 se v roce 2001 ve Zlínském kraji zvýšil podíl osob se středním vzděláním s maturitou včetně vyššího a to o 5,8 procentního bodu. Počet osob pouze se základním vzděláním nebo bez vzdělání se snížil z 35,3 % v roce 1991 na 24,8 % v roce 2001. Největší procento obyvatel ve Zlínském kraji mělo učňovské vzdělání a střední vzdělání bez maturity (39,0 %). V roce 2001 byl počet osob s vysokoškolským vzděláním 38 104, co bylo 7,7 % obyvatel.

Nejvíce zastoupenou skupinou mužů byly osoby s učňovským vzděláním a středním vzděláním bez maturity. Jejich podíl se od roku 1991 zvýšil o 2,1 procentního bodu. Ještě výrazněji se zvýšil podíl mužů se středním vzděláním s maturitou včetně vyššího a to z 20,3 % v roce 1991 na 24,6 % v roce 2001.

U žen ve Zlínském kraji nejčetnější skupinu tvořily ženy se základním vzděláním včetně neukončeného. V roce 1991 byl jejich podíl na vzdělání žen až 44,9 %, co znamenalo téměř polovinu. V roce 2001 klesl podíl žen se základním vzděláním včetně neukončeného na 32,6 %. Až o 7,3 procentního bodu se zvýšil podíl žen se středním vzděláním s maturitou a vyšším vzděláním oproti roku 1991. Ve Zlínském kraji má více žen než mužů střední vzdělání s maturitou.

Tab. 2.1.3 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a nejvyššího ukončeného vzdělání (SLDB)

		Celkem		Muži		Ženy	
		počet	%	počet	%	počet	%
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	1991	467 271	100,0	224 580	100,0	242 691	100,0
	2001	496 595	100,0	239 609	100,0	256 986	100,0
z toho se vzděláním:							
základním včetně neukončeného	1991	164 899	35,3	56 036	25,0	108 863	44,9
	2001	123 193	24,8	39 477	16,5	83 716	32,6
učňovským a středním bez maturity	1991	170 258	36,4	103 595	46,1	66 663	27,5
	2001	193 818	39,0	115 473	48,2	78 345	30,5
středním s maturitou včetně vyššího	1991	100 352	21,5	45 680	20,3	54 672	22,5
	2001	135 488	27,3	58 953	24,6	76 535	29,8
vysokoškolským	1991	27 523	5,9	17 583	7,8	9 940	4,1
	2001	38 104	7,7	22 819	9,5	15 285	6,0

Vzdělanostní struktura je však i nadále vychýlená ve prospěch mužů. Výrazně vyšší, téměř dvojnásobný, je podíl žen se základním vzděláním včetně neukončeného (muži 16,5 %, ženy 32,6 %). Střední vzdělání bez maturity mělo 30,5 % žen a 48,2 % mužů. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů byl vyšší než vysokoškolsky vzdělaných žen i když byl nárůst vysokoškolsky vzdělaných žen oproti roku 1991 výraznější. Až 59,9 % vysokoškolsky vzdělaných žen má univerzitní vzdělání, na druhém místě s 16,3 % je ekonomické vzdělání a třetí místo s 12,4 % patří vzdělání technickému. U mužů má nejvíce vysokoškoláků 47,7 % technické vzdělání, dále následuje vzdělání univerzitní 23,8 % a vzdělání ekonomické 12,0 %.

Tab. 2.1.4 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle věku a nejvyššího ukončeného vzdělání (SLDB)

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	z toho ve věkové skupině					
		15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 a více
Celkem	496 595	91 298	90 052	81 892	88 383	63 430	81 441
z toho se vzděláním (%):							
základním vč. neukončeného	24,8	40,7	4,4	8,8	17,1	29,3	50,6
učňovským a stř. bez maturity	39,0	23,3	46,2	46,5	47,2	39,5	32,0
středním s maturitou vč. vyššího	27,3	32,7	37,1	30,8	25,7	22,6	12,2
vysokoškolským	7,7	2,2	11,0	12,7	8,9	7,6	3,8

Úroveň vzdělání podle věkových skupin ukazuje, že základní vzdělání v populaci obyvatel Zlínského kraje ustupuje. U mladších věkových skupin se zvyšuje podíl osob s vyšším stupněm vzdělání. Až 32,7 % obyvatel ve věkové kategorii 15 – 24 let má střední vzdělání s maturitou včetně vyššího. Mnoho mladých lidí daného věkového stupně se na své povolání ještě připravuje studiem na vysoké škole, proto je podíl vysokoškolsky vzdělaných lidí ve věkové kategorii 15 – 24 let jenom 2,2 %. Učňovské vzdělání a střední odborné bez maturity bylo nejvíce zastoupeno ve věkové skupině 45 – 54 let. Střední vzdělání s maturitou včetně vyššího má nejvíce 25 – 34 leté obyvatelstvo Zlínského kraje. Vysokoškolsky vzdělaných lidí je nejvíce ve věkové kategorii 35 – 44 let. Naopak, nejméně vysokoškoláků je u obyvatel nad 65 let, kde je zároveň nejvyšší podíl osob se základním vzděláním včetně neukončeného.

Údaje o vzdělanostní struktuře uspořádané na základě velikostních skupin obcí jednoznačně ukazují převahu nižších stupňů vzdělání v malých obcích na rozdíl od osídlení ve větších obcích. Podstatný vliv na to má méně příhodná věková skladba obyvatelstva s převahou starších osob.

V obcích do 200 obyvatel ve Zlínském kraji mělo až 45,5 % obyvatel vzdělání učňovské a střední odborné bez maturity, 34,7 % mělo vzdělání základní a neukončené a jenom 2,7 % obyvatel mělo vysokoškolské vzdělání. Obdobné rozložení vzdělání obyvatel mají všechny obce Zlínského kraje do 5 000 obyvatel, to znamená, že největší zastoupení v nich mají obyvatelé s učňovským vzděláním a středním vzděláním bez maturity, na druhém místě je podíl osob se základním vzděláním včetně neukončeného a v pořadí třetí nejpočetnější část obyvatel má vzdělání střední s maturitou včetně vyššího vzdělání.

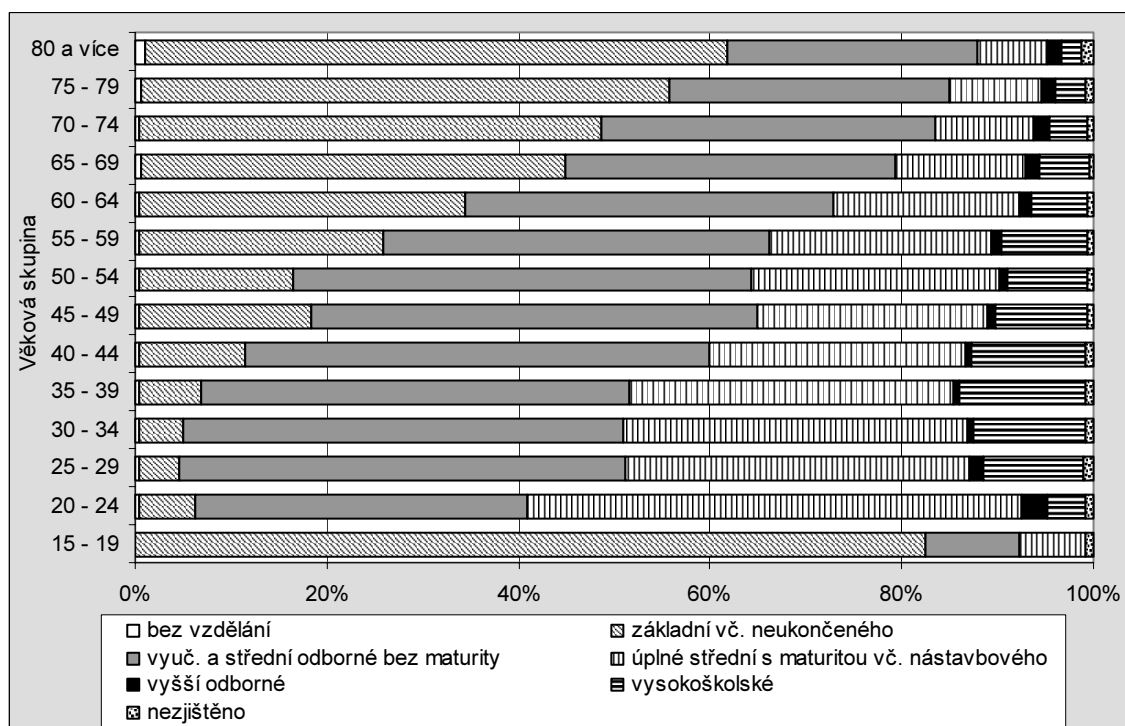
V obcích Zlínského kraje od 5 000 obyvatel výše je vzdělanostní struktura obyvatel odlišná od vzdělanostní struktury obyvatel menších obcí. I zde byla nejpočetněji zastoupená část obyvatel s učňovským vzděláním a

Tab. 2.1.5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání a velikostních skupin obcí (SLDB)

	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let celkem	Podíl obyvatel podle dosaženého vzdělání (%)					
		základní a neukončené	učňovské a střední bez maturity	střední s maturitou vč. vyššího	vysokoškolské	nezjištěné	bez vzdělání
Kraj celkem	496 595	24,8	39,0	27,3	7,7	0,8	0,4
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	2 060	34,7	45,5	15,4	2,7	1,0	0,7
200 - 499	25 352	31,7	44,2	20,1	3,0	0,6	0,4
500 - 999	59 708	30,2	43,8	21,3	3,8	0,6	0,4
1 000 - 4 999	130 829	28,2	42,1	23,3	5,1	0,5	0,8
5 000 - 19 999	114 863	22,9	38,9	28,9	8,2	0,8	0,3
20 000 - 49 999	94 506	19,9	34,4	33,1	11,2	1,1	0,4
50 000 a více	69 277	20,7	33,7	32,3	12,1	1,0	0,1

středním vzděláním bez maturity, ale na druhém místě jsou obyvatelé se vzděláním středním s maturitou včetně vyššího a až po nich následuje podíl osob se základním vzděláním včetně neukončeného. Ve větších městech byl podíl vysokoškoláků a středoškoláků mnohem vyšší než v menších městech či venkovských obcích, kde jsou možnosti získání vzdělání jako i uplatnění často značně omezené.

Graf 3 Vzdělání obyvatel Zlínského kraje podle věkových skupin (SLDB)

Informace o vzdělanostní struktuře obyvatelstva jsou pravidelným výstupem výběrového šetření pracovních sil (VŠPS). VŠPS je zdrojem informací o trhu práce zjišťovaných šetřeními v domácnostech respondentů v místě bydliště. Výstupy tohoto výběrového šetření o struktuře obyvatelstva podle vzdělání odpovídají výsledkům zjištěným při sčítání lidí, domů a bytů a poskytují přehled o vzdělanostní struktuře obyvatelstva mezi jednotlivými sčítáními.

Tab. 2.1.6 Vzdělání populace VŠPS

	2001	2002	2003	2004	2005	Index 2005/2001
	tis. osob					
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	497,0	498,7	500,6	501,4	503,1	101,2
v tom podle vzdělání a ISCED 97:						
základní a bez vzdělání	122,3	115,0	114,1	112,8	104,1	85,1
střední bez maturity	197,5	199,9	197,4	198,1	198,8	100,7
střední s maturitou	142,2	144,1	147,8	147,7	153,7	108,1
vysokoškolské	35,0	39,1	40,7	42,5	46,2	132,0
Muži	239,7	240,5	241,5	242,0	242,7	101,3
v tom podle vzdělání a ISCED 97:						
základní a bez vzdělání	37,1	37,2	37,5	36,2	35,0	94,3
střední bez maturity	118,9	115,8	114,5	117,6	116,0	97,6
střední s maturitou	62,8	64,0	66,0	64,4	66,7	106,2
vysokoškolské	20,9	23,1	23,3	23,8	24,9	119,1
Ženy	257,3	258,2	259,1	259,4	260,4	101,2
v tom podle vzdělání a ISCED 97:						
základní a bez vzdělání	85,2	77,8	76,6	76,6	69,1	81,1
střední bez maturity	78,6	84,1	82,9	80,6	82,8	105,3
střední s maturitou	79,4	80,1	81,9	83,3	87,0	109,6
vysokoškolské	14,1	16,0	17,5	18,8	21,2	150,4

Ve Zlínském kraji klesl podíl osob starších 15 let se základním vzděláním a bez vzdělání z 24,6 % v roce 2001 na 20,7 % v roce 2005. Přibližně na stejné úrovni zůstal podíl osob se středním vzděláním bez maturity (39,5 %). Nejvýrazněji se zvýšil podíl osob se středním vzděláním s maturitou a to o 2 procentní body. Vzrostl jak podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů, tak i žen. U mužů byl nárůst o 1,6 procentního bodu, u žen o 2,6 procentního bodu.

Úrovní vzdělanosti obyvatel Zlínský kraj nedosahuje celorepublikového průměru. V roce 2005 podíl osob ze základním vzděláním a bez vzdělání byl vyšší o 1,2 procentního bodu než v celé České republice, podíl osob se středním vzděláním s maturitou nedosahoval celorepublikového průměru. Naopak, podíl osob se středním vzděláním bez maturity byl o 1,8 procentního bodu vyšší. Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v populaci nad 15 let byl v roce 2005 nižší než v celé České republice o 1,2 procentního bodu.

U mužů mělo nadále nejvíc osob střední vzdělání bez maturity (47,8 %), jejich podíl byl o 2,5 procentního bodu vyšší než v České republice. Podíl osob se základním vzděláním a bez vzdělání zůstal přibližně na stejné úrovni, vysokoškolsky vzdělaných mužů je o 1,8 procentního bodu méně než připadá na celou Českou republiku.

Největší procento žen má základní vzdělání nebo je bez vzdělání. Ve Zlínském kraji byl v roce 2005 jejich podíl 26,5 % což bylo o 1,4 procentního bodu víc než byl celorepublikový průměr. S 31,8 % podílem žen se středním vzděláním bez maturity převyšuje Zlínský kraj průměr republiky o 1,2 procentního bodu. Žen se středním vzděláním s maturitou je ve Zlínském kraji více než mužů se stejným vzděláním, v celorepublikovém srovnání je to však o 2 procentní body méně. Podíl žen s vysokoškolským vzděláním byl v roce 2005 ve Zlínském kraji 8,2 %, tato hodnota je o 0,6 procentního bodu nižší než podíl vysokoškolsky vzdělaných žen v České republice.

Zdravotní stav obyvatelstva

Tak jako v celé České republice, tak i ve Zlínském kraji se snižování míry úmrtnosti příznivě projevilo především v prodloužení **naděje dožití**. Od roku 2001 do roku 2005 vzrostla naděje dožití při narození

ve Zlínském kraji u mužů o 0,05 let, zatímco v celé České republice v průměru o 0,81. Naopak, u žen byl nárůst naděje dožití při narození o 0,74 let, co bylo víc než republikový průměr.

Tab. 2.1.7. Naděje dožití podle pohlaví a věku

	2001 - 2002		2002 - 2003		2003 - 2004		2004 - 2005	
	Zlínský kraj	ČR	Zlínský kraj	ČR	Zlínský kraj	ČR	Zlínský kraj	ČR
Naděje dožití mužů								
ve věku: 0 let	71,99	72,07	72,00	72,03	71,80	72,55	72,04	72,88
15 let	57,39	57,60	57,41	57,53	57,32	58,01	57,46	58,32
30 let	43,10	43,25	43,08	43,17	42,96	43,66	43,18	43,94
40 let	33,71	33,81	33,67	33,75	33,55	34,21	33,81	34,48
50 let	25,09	24,99	25,05	24,88	24,91	25,32	25,15	25,56
Naděje dožití žen								
ve věku: 0 let	79,00	78,54	79,00	78,51	79,54	79,04	79,74	79,10
15 let	64,39	63,99	64,36	63,93	64,83	64,44	65,07	64,48
30 let	49,59	49,26	49,55	49,17	50,07	49,67	50,38	49,72
40 let	39,91	39,53	39,84	39,44	40,31	39,92	40,68	39,97
50 let	30,54	30,13	30,51	30,05	30,93	30,51	31,26	30,56

Naděje dožití u mužů ve Zlínském kraji ve všech věkových kategoriích byla trvale pod republikovými hodnotami, v rámci krajů byl Zlínský kraj v roce 2005 v naději dožití při narození mužů na jedenáctém místě mezi kraji České republiky.

Odlíšná je situace u **naděje dožití žen** ve Zlínském kraji. V sledovaném období byla hodnota naděje dožití u žen ve všech věkových kategoriích nad republikovými průměry. V rámci krajů v roce 2005 byl Zlínský kraj v naději dožití při narození žen na třetím místě.

Zatímco v celé České republice se rozdíl mezi pohlavími snižovaly, ve Zlínském kraji se rozdíl mezi nadějí dožití u mužů a u žen ještě více prohluboval. Výrazněji se rozdíl mezi pohlavími projevují v nižším věku, se stoupajícím věkem se snižují.

Tab. 2.1.8. Pracovní neschopnost pro nemoc a úraz

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Index 2005/2000
Počet nemocensky pojištěných osob	246 902	245 092	243 273	238 517	233 801	234 204	94,9
Průměrný denní stav práce neschopných (v osobách)	19 213	19 559	19 497	19 224	16 092	16 787	87,4
Průměrná doba trvání 1 případu prac. neschop. (kal. dny)	31,9	32,6	35,0	34,1	38,9	37,0	116,1
v tom:							
pro nemoc	31,0	31,8	34,2	33,2	38,1	36,0	116,0
pro pracovní úrazy	42,4	43,2	43,5	45,5	45,0	48,2	113,7
pro ostatní úrazy	41,0	41,5	43,6	44,0	46,3	47,7	116,2
Průměrné procento pracovní neschopnosti celkem	7,782	7,980	8,015	8,060	6,883	7,168	92,1
v tom:							
pro nemoc	6,953	7,154	7,155	7,231	6,116	6,375	91,7
pro pracovní úrazy	0,232	0,243	0,239	0,228	0,227	0,230	99,2
pro ostatní úrazy	0,597	0,583	0,620	0,600	0,540	0,562	94,2

Sledování **pracovní neschopnosti** pro nemoc a úraz nám dává jak obraz o zdravotním stavu zaměstnanců v daném regionu, tak i obraz o ekonomických důsledcích nepřítomnosti dočasně pracovní neschopných v zaměstnání, náklady na zdravotní péči a podobně.

Problematiku pracovní neschopnosti ovlivňují jak demografické tak ekonomické změny. Mezi demografické změny patří především pokles počtu nemocensky pojištěných osob, stárnutí obyvatelstva. K ekonomickým patří vývoj nezaměstnanosti, inflace, technologický rozvoj, legislativní opatření a podobně.

Celkový počet **nemocensky pojištěných** osob se snižoval jak v celé České republice, tak i ve Zlínském kraji (rok 2005 mírný nárůst). V roce 2005 byl o 12 698 osob menší než v roce 2000, co znamená snížení o 5,1 %. Na druhou stranu se ve Zlínském kraji zvýšila **průměrná doba trvání jednoho případu pracovní**

neschopnosti z 31,9 kalendářních dnů v roce 2000 na 37,0 kalendářních dnů v roce 2005 (v roce 2005 došlo ke snížení oproti roku 2004), to znamená, že stále menší počet pracovní neschopných byl v pracovní neschopnosti déle.

Průměrné procento pracovní neschopnosti ve Zlínském kraji se od roku 2000 do roku 2003 zvyšovalo, v roce 2004 výrazně kleslo a v roce 2005 se opět navýšilo. Průměrné procento pracovní neschopnosti se sleduje i podle příčin a to ve třech základních skupinách: pro nemoc, pro pracovní úrazy a pro ostatní úrazy. Největší podíl na celkovém průměrném procentu pracovní neschopnosti má ve Zlínském kraji pracovní neschopnost pro nemoc. Průměrné procento pracovní neschopnosti pro pracovní úraz je ve Zlínském kraji nízké (ve sledovaném období se pohybovalo v rozmezí 0,227 rok 2004 do 0,239 rok 2002). Průměrné procento pracovní neschopnosti pro ostatní úrazy je v kraji víc jak dvojnásobné oproti pracovním úrazům.

Ve srovnání celkového průměrného procenta pracovní neschopnosti za sledované období s ostatními kraji byl Zlínský kraj na tom nejhůře (v roce 2003 a 2005 druhý nejhorší). Na posledním místě byl Zlínský kraj ve srovnání průměrného procenta pracovní neschopnosti pro nemoc, druhý nejhorší byl ve srovnání průměrného procenta pracovní neschopnosti pro ostatní úrazy. Ve srovnání průměrného procenta pracovní neschopnosti pro pracovní úrazy byl Zlínský kraj ve sledovaném období střídavě na osmém a desátém místě mezi kraji.

Tab. 2.1.9 Úmrtnost podle pohlaví a věku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Index 2005/2000
Zemřelí celkem	6 172	6 016	5 855	6 345	5 978	6 265	101,5
Zemřelí na 1 000 obyvatel	10,3	10,1	9,9	10,7	10,1	10,6	102,8
Zemřelí muži na 1 000 mužů	11,1	10,6	10,4	11,3	10,9	11,5	103,2
ve věku: 15 - 29 let	0,9	0,9	1,0	0,8	1,0	1,0	115,2
30 - 49 let	3,7	3,3	3,2	3,1	3,1	3,2	87,1
50 - 59 let	12,1	11,7	10,4	12,7	11,7	12,1	99,4
60 - 69 let	29,1	25,6	25,7	23,6	25,2	24,3	83,5
70 a více let	83,7	80,6	77,5	85,8	76,7	83,1	99,4
Zemřelé ženy na 1 000 žen	9,6	9,6	9,3	10,2	9,4	9,8	102,5
ve věku: 15 - 29 let	0,4	0,3	0,2	0,3	0,3	0,5	122,8
30 - 49 let	1,2	1,3	1,3	1,3	1,0	1,2	100,5
50 - 59 let	4,5	4,0	4,0	4,9	3,4	4,0	88,0
60 - 69 let	11,6	10,7	11,0	10,7	9,5	9,5	82,3
70 a více let	63,4	63,9	59,6	64,4	59,8	60,8	95,9

Za celé sledované období ve Zlínském kraji zemřelo více lidí, než se narodilo dětí. To mělo za důsledek úbytek obyvatel přirozenou měnou. Počet zemřelých na 1 000 obyvatel byl až do roku 2004 ve Zlínském kraji nižší než byla celorepubliková hodnota. V roce 2005 mírně přesáhl republikový průměr.

Výše **specifických úmrtností** ve vybraných věkových skupinách u obou pohlaví v roce 2005 vykázala pokles oproti roku 2000 (věková kategorie 15 –29 nárůst). Jak vyplývá již z údajů o naději dožití, je intenzita úmrtnosti vyšší u mužů než u žen. Ve Zlínském kraji je nadúmrtnost mužů ve všech věkových skupinách. U mužů i u žen byl zaznamenán nejvýraznější pokles úmrtnosti ve věkové skupině 60 – 69 letých.

Nadpoloviční většinu všech úmrtí ve Zlínském kraji tvořily **úmrtí na nemoci oběhové soustavy**. I když došlo od roku 2000 k jejich snížení, podíl úmrtí na nemoci oběhové soustavy byl ve Zlínském kraji vyšší než republikový průměr.

Druhou nejpočetnější skupinu úmrtí tvořily **úmrtí na novotvary**. Ve Zlínském kraji došlo v roce 2005 k nárůstu úmrtí o 0,3 procentního bodu, zatímco v celé České republice se podíl úmrtí na novotvary snížil. I tak je ale Zlínský kraj v podílu úmrtí na novotvary pod republikovým průměrem.

Zemřelí **na vnější příčiny** tvoří třetí nejpočetnější skupinu úmrtí ve Zlínském kraji. Jejich podíl na celkovém úmrtí v kraji byl vyšší než v celé České republice.

Na nemoci **dýchací soustavy** zemřelo ve Zlínském kraji méně lidí než v průměru v České republice. Podíl úmrtí na nemoci dýchací soustavy se od roku 2000 ve Zlínském kraji zvýšil o 0,8 procentního bodu.

Tab. 2.1.10 Zemřelí podle příčin smrti

	2000		2005		Rozdíl 2005 - 2000 v bodech	
	Zlínský kraj	ČR	Zlínský kraj	ČR	Zlínský kraj	ČR
Zemřelí celkem	6 172	109 001	6 265	107 938	¹⁾ 101,5	¹⁾ 99,0
z toho vybrané příčiny (%):						
novotvary	23,0	26,3	23,4	26,2	0,3	-0,2
nemoci oběhové soustavy	56,5	53,4	53,7	51,1	-2,8	-2,3
nemoci dýchací soustavy	3,8	4,5	4,6	5,6	0,8	1,0
vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti	7,4	6,5	6,9	5,9	-0,5	-0,6

¹⁾ změna v %

Migrace

Od roku 2001 do roku 2004 se ze Zlínského kraje vystěhovalo více lidí, než byl počet přistěhovalých. **Saldo migrace** mělo zápornou hodnotu, v roce 2004 byl úbytek obyvatel migraci nejvyšší od roku 1990. V roce 2005 bylo saldo migrace opět kladné, do kraje se přistěhovalo o 31 lidí víc, než se z něho vystěhovalo.

Tab. 2.1.11 Přistěhovalí podle pohlaví a věku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Úhrn 2000 - 2005
Přistěhovalí celkem	2 967	3 463	4 216	4 348	3 972	3 510	22 476
z toho ženy	1 555	1 651	1 834	1 736	1 674	1 644	10 094
z celku ve věku:							
0 - 5 let	193	225	199	189	205	240	1 251
6 - 14 let	346	337	363	296	294	340	1 976
15 - 18 let	159	178	200	282	200	175	1 194
19 - 24 let	496	576	681	834	667	437	3 691
25 - 34 let	800	938	1 210	1 240	1 189	1 062	6 439
35 - 44 let	332	462	676	611	601	532	3 214
45 - 54 let	205	312	438	507	405	344	2 211
55 - 64 let	176	219	212	188	222	174	1 191
65 a více let	260	216	237	201	189	206	1 309

Počet **přistěhovalých** do Zlínského kraje se od roku 2000 do roku 2003 zvyšoval, od roku 2004 se snižoval. V roce 2005 se do kraje přistěhovalo 3 510 osob, z toho 1 019 osob z ciziny. Celkem se od roku 2000 do roku 2005 přistěhovalo do Zlínského kraje 22 475 osob. Více jak 55 % všech přistěhovalých tvořili muži.

Většina přistěhovalých (hlavně cizích státních příslušníků) přichází do kraje za prací, s čím souvisí i zvyšující se podíl přistěhovalých v produktivním věku (73,1 % v roce 2000, 79,8 % v roce 2005).

Počty přistěhovalých dětí do kraje do roku 2003 klesaly, od roku 2003 se postupně zvyšovaly. V roce 2005 bylo 16,5 % přistěhovalých ve věku 0 – 14 let. Podíl osob starších 65 let se snižoval.

Zatímco v roce 2003 bylo 46,4 % všech přistěhovalých do kraje z ciziny, v roce 2005 se jejich podíl snížil na 29,0 %. Mezi přistěhovalými z tuzemska bylo v roce 2004 nejvíce lidí se středoškolským vzděláním s maturitou 35,7 %, hned za nimi 34 % tvořili přistěhovalí se středoškolským vzděláním bez maturity a 14,8 % přistěhovalých mělo vysokoškolské vzdělání.

Tab. 2.1.12 Vystěhovalí podle pohlaví a věku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Úhrn 2000 - 2005
Vystěhovalí celkem	2 534	3 581	4 486	4 414	4 371	3 479	22 865
z toho ženy	1 355	1 554	1 920	1 927	1 835	1 775	10 366
z celku ve věku:							
0 - 5 let	169	174	195	179	158	191	1 066
6 - 14 let	250	206	286	244	247	253	1 486
15 - 18 let	145	172	185	197	169	145	1 013
19 - 24 let	498	734	834	838	736	464	4 104
25 - 34 let	816	1 175	1 506	1 538	1 602	1 386	8 023
35 - 44 let	227	501	675	640	670	439	3 152
45 - 54 let	160	338	433	441	475	258	2 105
55 - 64 let	108	127	175	180	170	154	914
65 a více let	161	154	197	157	144	189	1 002

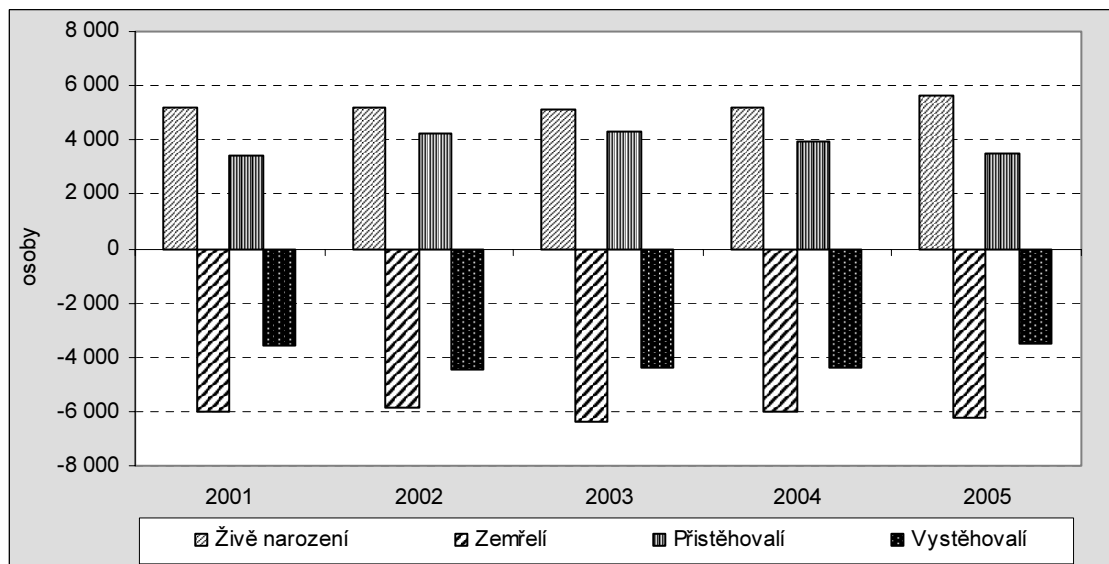
Počet **vystěhovalých** osob ze Zlínského kraje se do roku 2002 zvyšoval, od roku 2003 se snižoval. V roce 2005 se z kraje vystěhovalo 3 476 osob, z toho 539 do ciziny. Celkem se za období let 2000 až 2005 z kraje vystěhovalo 22 865 lidí. Z kraje se vystěhovalo větší procento mužů (54,7 %) než žen.

Největší podíl vystěhovalých tvořily osoby v produktivním věku (81,8 % v roce 2005), z nich byla nejpočetněji zastoupena věková skupina 25 – 34 let. Nejmenší podíl tvořily osoby ve věku nad 65 let (5,4 %v roce 2005).

V roce 2003 se stěhovalo do ciziny 37,7 % všech vystěhovalých, vstupem České republiky do Evropské unie jejich počet klesl, v roce 2005 se do ciziny vystěhovalo 15,5 % všech vystěhovalých.

Mezi vystěhovalými do tuzemska byla nejpočetněji zastoupena skupina osob se středoškolským vzděláním s maturitou 33 %, se středoškolským vzděláním bez maturity odešlo v roce 2004 25,8 % všech vystěhovalých. Počet vysokoškoláků, kteří odcházejí z kraje se zvyšoval, v roce 2004 se ze Zlínského kraje vystěhovalo 604 vysokoškolsky vzdělaných lidí.

Graf 4 Pohyb obyvatel ve Zlínském kraji v letech 2001 až 2005

Cizinci

Tab. 2.1.13 Cizinci

	2001	2002	2003	2004	2005	Změna v %	
						2005/2001	průměrná roční
Cizinci celkem	7 714	8 262	8 115	6 374	5 926	-23,2	-6,4
v tom podle druhu pobytu (%):							
trvalý	29,3	28,8	31,2	46,2	55,6 ²⁾	26,3	x
s vízem nad 90 dní	70,7	71,2	68,8	53,8	44,4 ²⁾	-26,3	x
v tom podle pohlaví (%):							
muži	.	.	65,0	61,9	59,4	x	x
ženy	.	.	35,0	38,1	40,6	x	x
z toho podle státní příslušnosti:							
Slovensko	4 482	4 715	4 827	2 766	2 394	-46,6	-14,5
Ukrajina	929	1 171	1 025	1 160	954	2,7	0,7
Vietnam	370	374	419	500	550	48,6	10,4
v tom podle věkových skupin (%):							
0 - 14 let	¹⁾ .	¹⁾ 4,3	¹⁾ 4,4	6,5	7,8 ²⁾	x	x
15 - 64 let	¹⁾ .	¹⁾ 60,2	¹⁾ 64,2	91,0	89,1 ²⁾	x	x
65 a více let	¹⁾ .	¹⁾ 1,8	¹⁾ 1,7	2,5	3,1 ²⁾	x	x

¹⁾ věkové skupiny cizinců s délkou pobytu nad 1 rok

²⁾ rozdíl v bodech

Jednou z možností jak udržet pracovní potenciál v budoucnu je využití pracovního potenciálu imigrantů jak v celé České republice, tak v jednotlivých regionech. Vstupem České republiky do Evropské unie k nám přicházejí hlavně **cizinci** z východních zemí.

Od roku 2001 dochází k úbytkům cizinců ve Zlínském kraji, průměrný roční úbytek byl 6,4 %. Zlínský kraj patří spolu s krajem Vysočina a Pardubickým krajem k nejméně atraktivním krajům pro cizince.

Celkový počet cizinců žijících legálně na území Zlínského kraje k 31. 12. 2005 byl podle Úřadu ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra České republiky 5 926 osob, co znamenalo 1 % podíl v populaci kraje.

Zatímco v roce 2001 mělo ve Zlínském kraji trvalý pobyt 29,3 % všech cizinců, v roce 2005 to bylo už 55,6 %. Více než polovinu (59,4 %) tvořili muži.

V roce 2005 nejpočetněji zastoupenou národností byli občané Slovenské republiky (40,4 %), i když se jejich počet od roku 2001 snížil téměř o polovinu. Druhou nejpočetnější skupinu 16,1 % tvořili občané Ukrajiny a na třetím místě byli občané Vietnamu s 9,3 %.

Nejvíce cizinců k nám přichází za prací, proto i v členění podle věku byly nejpočetnější skupinou osoby v produktivním věku 15 – 64 let. V roce 2005 byl jejich podíl na celkovém počtu cizinců v kraji 89,1 %. Mnozí cizinci mají u nás trvalý pobyt a zakládají rodiny. S tím souvisí i zvyšující se podíl dětí 0 – 14 let.

Projekce vývoje počtu obyvatel do roku 2025

V roce 2002 Český statistický úřad vypracoval **projekci obyvatel České republiky do roku 2050**. V návaznosti na tzv. střední variantu projekce celorepublikové byla vypracovaná i projekce obyvatel v krajích. V rámci krajů byly výpočty provedeny bez zohlednění migračních vlivů. Odhad vývoje migrace v regionech, který závisí především na hospodářské situaci v regionu, je prakticky nepředvídatelný.

Tab. 2.1.14 Projekce obyvatelstva Zlínského kraje do roku 2025 (práh projekce – rok 2002)

	Skutečnost 2005	Projekce bez migrace				
		2005	2010	2015	2020	2025
Počet obyvatel	590 142	590 070	585 205	578 587	569 653	557 577
v tom ve věku (%):						
0 - 4 let	4,5	4,5	4,7	4,6	4,4	4,0
5 - 14 let	10,2	10,2	9,0	9,3	9,4	9,2
15 - 19 let	6,6	6,6	5,8	4,5	4,6	4,9
20 - 24 let	7,1	7,0	6,6	5,9	4,5	4,7
25 - 34 let	16,5	16,7	15,5	13,8	12,7	10,7
35 - 44 let	13,6	13,6	15,0	16,9	15,8	14,2
45 - 54 let	14,2	14,2	13,6	13,4	15,0	17,0
55 - 64 let	12,7	12,7	13,9	13,4	13,0	13,0
65 a více let	14,6	14,4	15,9	18,3	20,6	22,2

Ve Zlínském kraji projekce předpokládá i nadále úbytek obyvatel přirozenou měnou. Pokud by nepřibývalo obyvatel Zlínského kraje migrací, klesl by počet obyvatel kraje v roce 2025 o 32 565 osob oproti roku 2005. Ubylo by obyvatel ve věku 0 – 34 let, nejvýraznější úbytek 5,9 procentního bodu by byl ve věkové skupině 25 – 34 let. Naopak by se zvýšil počet obyvatel nad 35 let. Největší nárůst by byl u osob v poproduktivním věku tj. u osob nad 65 let (7,7 procentního bodu).

Vývoj skutečných počtů obyvatel Zlínského kraje v roce 2005 byl téměř shodný s hodnotami projekce (rozdíl o 72 osob). Tento trend naznačuje, že hypotetický vývoj počtu a složení obyvatelstva ve Zlínském kraji bude v nejbližších letech s vysokou mírou pravděpodobnosti odpovídat hodnotám projekce.